

Vem styr vem?

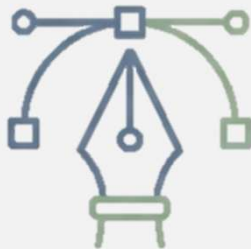
Din roll i den automatiserade geodatavärlden
Kartdagarna 2026 | Daniela Sandell & Helena Falk | Sweco

Du vet att det är fel.
Du har alltid vetat.

Vad händer den dag det
inte är du som sitter där?

| Från utförare till regissör

Jobben försvinner inte – de byter karaktär

Bygglov: Nackas “Lov-isa” fattar enklare beslut – handläggaren designer regelverket

Baskartan: Manuell digitalisering -> Designa regler för AI-tolkade flygbilder

Detaljplaner: AI översättter äldre bestämmelser – ni säkerställer att tolkningen stämmer

Mönstret: att göra -> att bedöma, designa och styra

Fem förmågor som blir avgörande

1. Designa processer – Kvalitetssystem för digitala detaljplaner

2. Ställa rätt frågor till data – Översvämningsanalys utan dagvattennät?

3. Bedöma kvalitet och rimlighet – Datakvalitet avgör om AI fungerar

4. Ta ansvar för konsekvenser – AI-underlag som styr var skolan byggs

5. Översätta till beslutsstöd – Från shapefil till nämndunderlag

Från dataräknare till dataledare. Från att leverera filer till att bära ansvar för tillit

Även om du personligen är redo, räcker det?

80%+

**av AI-projekt når inte
sina mål**

RAND corporation, 2024 – dubbelt så högt
som vanliga IT-projekt

42%

**av företag övergav
merparten av sina AI-
initiativ 2025**

S&P Global – upp från 17% året innan

Varför AI-satsningar misslyckas

Datan var inte redo

Bara 12% har tillräcklig datakvalitet för AI.
Nacka: “datakvalitet och metadata är grundläggande krav”
(Precisely & Drexel, 2025)

Organisationen var inte med

GIS vill testa, men flera förvaltningar och utan gemensam beställare
(NTT Data, 2024)

Tekniken valdes före behoven

AI-plattformen köpt men ingen har definierat processen, licensen tickar
(McKinsley AI Survey, 2025)

Vad vi ser hos kommuner just nu

Det är nästan aldrig tekniken som är problemet:

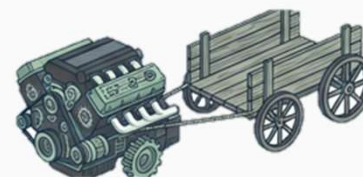
Data i silos: Planenheten, GIS och VA har var sin version. Exploatören frågar. Svaret beror på vem man frågar.

Nyckelpersonsberoende: En person vet att referenssystemet byttes 2009 och att data i norra kommundelen aldrig transformerades

AI-piloter utan förankring: Nacka: det är inte tekniken som begränsar, det är att data, agentlogik och arbetssätt måste hänga ihop

Tekniken före strategin: Avancerade analysverktyg, men ingen ordning på grunddatan. Vad ska verktyget analysera?

Tre dimensioner som måste hänga ihop

DATA: Kan en ny medarbetare förstå era datalager utan att fråga en kollega? Finns metadata? Konsistent baskarta vs plandata?

TEKNIK: Moderna verktyg finns kanske. Men: har ni förutsättningar att använda den?

ORGANISATION: Vem äger geodatastrategin? Ser chefen GIS som "kartavdelningen"? Kultur: "Så har vi alltid gjort"

| AI-resan är ett maraton, inte en sprint

Coachen= Din organisation.
Utan coachning springer du åt
fel håll

Skorna= Din data.
Utan bra skor springer du dig
blodig

GPS:en = Tekniken.
Du vet vart du ska men kommer
aldrig dit

**Vilket av de tre benen är
kortast hos er just nu?**

Gör ditt DOT-test i vår monter, eller via din mobiltelefon – 5 minuter
som ger en bild av var NI står

SWECO

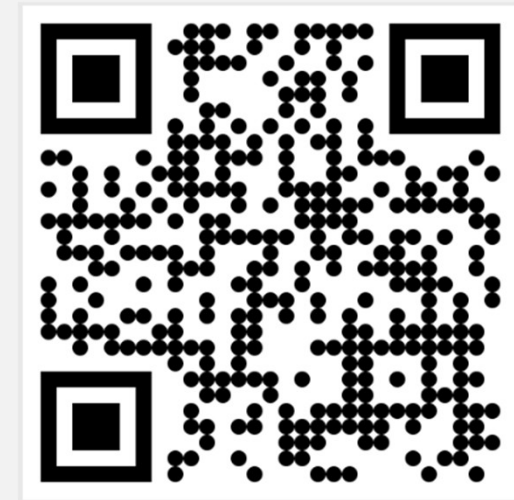
☆ Strategiskt analysverktyg

Testa er AI-mognad

Få en tydlig bild av var er organisation står idag. Vi mäter era
förutsättningar inom Data, Organisation och Teknik.

- **AI-mognadstest**
- **Data**
Datakvalitet, förvaltning och
tillgänglighet.
- **Organisation**
AI-kunnighet, roller och psykologisk
trygghet.
- **Teknik**
System, säkerhet och teknisk
arkitektur.

Starta AI-mognadstest

Daniela Sandell | daniela.sandell@sweco.se
Helena Falk | helena.falk@sweco.se

dots.sweco.se

